

***Навчальний посібник з використання програми SCRIBUS для
початківців та фахівців
Хамула О.Г., Дмитрів Л.Й.***

Українська академія друкарства, кафедра видавничої справи і редагування,
кафедра інформаційних мультимедійних технологій khamula@gmail.com
lidmytriv@gmail.com

The article presents a textbook about Scribus – modern software in publishing business for beginners and specialists. Also the article gives the marketing research results about free software in the field.

Перехід до використання у видавничій справі вільного програмного забезпечення під керуванням різних операційних систем, зокрема на ядрі Linux, зумовив появу Scribus – найпотужнішого у даний час крос-платформного продукту для автоматизації видавничого процесу, що поширюється за умовами ліцензії GNU (General Public License) та підтримує кольорові моделі СМΥК та RGB. Програма дає змогу на професійному рівні вирішувати найширший спектр завдань з верстання як друкованих, так і

електронних видань, а тому широко використовується для підготовки демонстраційних матеріалів звітного, рекламного, навчального та інших типів.

Сьогодні Scribus є предметом вивчення у вищих навчальних закладах, зокрема в Українській академії друкарства при підготовці фахівців з видавничо-поліграфічної справи. Як програмний продукт, призначений для роботи та навчання, Scribus має потенціал найбільших комерційних аналогів, постійно оновлюється та удосконалюється (з 2003 р. нараховуємо уже 15 робочих версій), а тому потребує написання й представлення розширеної документації, адаптованої до потреб користувачів. Так, на нашу думку, повною мірою, покроково, ознайомити користувача-початківця з інструментарієм програми, порівняти його з існуючими комерційними програмами, проілюструвавши на прикладах, надати методичні рекомендації для верстання різнотипної поліграфічної продукції, встановити необхідні налаштування при верстанні складних публікацій для користувачів-фахівців можливо розробивши навчальне видання.

У даний час ринок навчальної літератури, присвяченої вільним програмам верстки, за нашими даними, перебуває на етапі становлення й представлений поодинокими англomовними виданнями у вигляді онлайн-довідок про програму, доступними для читання й завантаження, а також стилістично російськомовним виданням із оглядом найбільш запотребованих інструментів для верстання та основними налаштуваннями (таким як, наприклад, Горюнов В.А. Издательская система Scribus (ПО для верстки и подготовки публикаций): Учебное пособие. – Москва: 2008. – 62 с.). Переважно, ці видання носять ознайомчий, довідковий характер. Відсутність оновлених даних про програму (адже нові версії Scribus спостерігаємо практично щороку) та адаптації до умов українського ринку дає підстави говорити про те, що дані видання можуть відповідати запитам користувачів лише частково. У свою чергу, ніша україномовних видань, які б забезпечили інформаційні потреби користувача-початківця та користувача-фахівця щодо верстання та підготовки до друку видань, залишається вільною та необхідною. Через це і виникла пропозиція викладачами Української академії друкарства розробити навчальний посібник “Scribus — програма верстання для видавничих систем”.

У пропонованому виданні розглянуто основні засади роботи та налаштування Scribus для виготовлення поліграфічної продукції під керуванням операційних систем Windows, Mac OS X, Linux та ін. Наведені численні приклади і пояснення, які розподілені на тематичні блоки, завдяки чому видання може слугувати своєрідним практичним порадиником при самостійному опануванні процесів верстання студентами-видавцями.

Посібник побудований на основі української локалізації Scribus й складається з п'яти розділів, кожен з яких містить матеріали теоретичного та практичного характеру від встановлення загальних налаштувань нових

документів до накладання шарів публікації (1. Початок роботи у Scribus; 2. Робота з об'єктами; 3. Можливості використання векторної графіки; 4. Робота з кольором; 5. Верстання складних публікацій). Відповідно до вимог, він доповнений елементами апарату, необхідними для самостійної роботи та перевірки знань студентів. На даний момент навчальний посібник, який існуватиме у друкованій та електронній формах, передано до друку.

***Досвід використання Open Source технологій у Вінницькому
національному технічному університеті
Хошаба О.М., Романюк О.Н.***

Вінницький національний технічний університет, khoshaba@mail.ru

В роботі надано досвід та розвиток використання open source технологій у Вінницькому національному технічному університеті, показано історію застосування програмних продуктів. Особливу увагу приділено Internet-додаткам та операційним системам.

На протязі багатьох років у Вінницькому національному технічному університеті застосовуються open source технології. Можна визначити, що історія впровадження вільнопоширених технологій бере початок ще до створення вузла Internet у 1997 році, коли на персональному комп'ютері було встановлено Linux Slackware.

Згодом, розвиток університетської мережі Internet, охопив факультети де були встановлені разом з Linux Slackware ще ОС FreeBSD. Потім поширене застосування набули напрямки Debian'a та Red Hat Linux. Разом з цим, певний розвиток набували такі Internet сервіси як web (Apache), ftp (lftp, cURL), бази даних (Mysql, Postgresql) та інші. Пізніше в якості серверних додатків створювались системи віртуалізації на основі Xen та KVM, хмарні технології на основі OpenStack.

Провідну роль на початку розвитку open source технологій відіграв факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, який згодом переріс в інститут. З цього підрозділу почався розвиток не тільки офісних додатків (OpenOffice, LibreOffice), але й засобів дистанційного навчання (Moodle). Поширене застосування в цей період розвитку вільнопоширених програмних продуктів також набули клієнтські програмні засоби (FileZilla), емулятори (qemu, VirtualBox).

Бурхливий розвиток сучасних інформаційних технологій передбачає застосування open source технологій колективного використання. До найважливіших додатків, що використовуються студентами під час роботи над навчальними завданнями відносяться системи керування проектами (Redmine), системи керування первісним кодом (git, mercurry), баг-трекінгові системи (bugzilla).